

Dysgrafie

Vývojová porucha učení s narušením písemného projevu je charakterizována významnými a přetrvávajícími obtížemi při učení akademických dovedností souvisejících s psaním, jako je přesnost pravopisu, gramatika a interpunkce a organizace a soudržnost myšlenek při psaní. Výkon jednotlivce v písemném projevu je výrazně nižší, než by se očekávalo pro chronologický věk a úroveň intelektuálního fungování, a vede k významnému narušení akademického nebo pracovního fungování jednotlivce. Vývojová porucha učení s poruchou písemného projevu není způsobena poruchou intelektuálního vývoje, smyslovým postižením (zraku nebo sluchu), neurologickou nebo motorickou poruchou, nedostatkem vzdělání, neznalostí jazyka akademického vyučování nebo psychosociální nepřízeň osudu.

ZHORŠENÍ PÍSEMNÉHO PROJEVU

- Diktát: Nechte studenty, aby vám nebo zapisovateli nadiktovali své nápady. To může pomoci obejít fyzický akt psaní a soustředit se na obsah.
- Přizpůsobení úkolů: Nabídněte studentům možnost volby při psaní úkolů tak, aby vyhovovaly jejich zájmům a silným stránkám.
- Upravte délku psaní úkolů tak, aby odpovídala schopnostem studenta.

PRAVOPISNÁ PŘESNOST

- Použijte software pro převod řeči na text, který studentům umožní diktovat jejich psaní.
- Multismyslový přístup: Použití různých smyslů k učení pravopisu, například psaní slova prstem do písku, vyslovení nahlas při psaní nebo používání barevných pomůcek k rozlišení písmen.

PŘESNOST GRAMATIKY A INTERPUNKCE

- Aplikace pro psaní: Prozkoumejte aplikace pro psaní, které nabízejí funkce, jako je kontrola gramatiky, predikce slov a vizuální organizéry.
- Pravidelné krátké procvičování: Krátké, ale časté procvičování pravopisu je efektivnější než dlouhé jednorázové učení. Může zahrnovat hry s pravopisem, kvízy nebo rychlá cvičení.
- Pravidelné vystavování se slovům pomáhá upevňovat znalosti, aniž by to bylo příliš vyčerpávající.

ORGANIZACE A SOUDRŽNOST MYŠLENEK V PÍSEMNÉ FORMĚ

- Vizuální podpora: Grafické organizéry: Použijte nástroje jako myšlenkové mapy, Vennovy diagramy a vývojové diagramy, které studentům pomohou vizuálně uspořádat myšlenky před psaním.
- Vizuální podněty: Poskytujte obrázky, symboly nebo diagramy pro podporu porozumění a stimulaci psaní.

Dysgrafie

NESOULAD MEZI INTEKTEM A VÝKONEM V PÍSEMNÉM PROJEVU.

- Používání technologií: Povolte používání softwaru pro rozpoznávání hlasu nebo aplikací pro psaní. Programy jako Dokumenty Google nabízejí hlasové zadávání, které může být velmi nápomocné.
- Alternativní formy vyjadřování: Umožněte žákům používat jiné formy k demonstraci svých znalostí (prezentace, videa, komiksy, ústní prezentace).
- Pokud je to možné, poskytněte studentům více času na psaní úkolů nebo testů. Případně mohou psát kratší texty.

PROBLÉMY S TVOŘENÍM TVARŮ PÍSMEN

- Používejte pracovní listy s tečkovanými písmeny nebo linkovaný papír, které pomohou vést při psaní písmen. Ty mohou obsahovat písmena se šipkami ukazujícími správné tahy.
- Nechte žáky procvičovat psaní písmen ve vzduchu prstem nebo obkreslovat velká písmena na tabuli či lavici.
- Začněte tím, že studenti budou psát velká písmena na tabuli nebo na papír, a postupně zmenšujte velikost, jakmile si budou jistější v jejich tvarování.

PEVNÝ, NEPOHODLNÝ NEBO BOLESTIVÝ ÚCHOP TUŽKY

- Používejte adaptivní tužky, silnější tužky, držadla na tužky nebo trojhranné tužky určené pro lepší úchop a pohodlí při psaní.
- Před psáním nechte žáky protřepat ruce nebo protáhnout prsty, aby se uvolnily svaly.
- Podporujte nácvik psaní s minimálním tlakem na tužku, aby nedocházelo k příliš pevnému úchopu.

POTÍŽE SE SLEDOVÁNÍM LINIE NEBO S DODRŽOVÁNÍM OKRAJŮ

- Používejte papír s tučnými nebo barevnými linkami, nebo papír s vyvýšenými linkami, které poskytují hmatovou nápovědu, kam psát.
- Nechte žáky používat prst k sledování linií nebo okrajů, jak píšou, a tím navádějte jejich ruku po správné cestě.
- Poskytněte šikmé desky, které pomohou žákům umístit papír pod úhlem, který je pohodlnější pro psaní.
- Poskytněte vizuální připomínky nebo plakáty, které ukazují, jak správně zarovnat text v rámci okrajů.

VÝRAZNÝ ROZDÍL MEZI MLUVENÝM A PSANÝM POROZUMĚNÍM TÉMATU

- Nechte žáky diskutovat o tématu ústně s vrstevníky nebo učiteli před tím, než o něm napíší.
- Zařadte videa, podcasty nebo prezentace související s tématem, aby se porozumění zlepšilo před psaním.
- Podporujte pravidelné písemné úkoly, které umožní žákům procvičovat převod svých mluvených myšlenek do psané podoby.

Dysgrafie

NEDOSTATEČNĚ VYVINUTÉ MOTORICKÉ DOVEDNOSTI

Potíže s jemnou motorikou (úchop tužky, koordinace ruka-oko)

VLIV NA PSANÍ

Nečitelný, neuspořádaný rukopis

Pomalá rychlost zápisu

Únava rukou

PROSTOROVÉ VNÍMÁNÍ

Nejistota, kde začít psát, jaká je velikost písmen nebo jejich správné umístění.

VIZUÁLNÍ DISKRIMINACE

Obrácení písmen a číslic

Zrcadlení písmen

POTÍŽE SE ČTENÍM

Problémy s rozlišováním slov, zejména těch, která se liší jen malým detailem.

Příloha pro dysgrafii (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- Ergonomická pera, úchyty na tužky a vážené psací potřeby
- Strategie výuky: <https://study.com/academy/lesson/dysgraphia-teaching-strategies-exercises.html>
- Pracovní listy pro dysgrafii: <https://www.twinkl.cz/search?q=dysgraphia+worksheets&c=55&r=parent>
- Ovládání tužkou: <https://www.twinkl.cz/search?q=pencil+control&c=55&r=parent>

BIBLIOGRAFIE:

- MKN-11. <https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/en#1498766637>
- **Krejčová L.** *Dyslexie. Psychologické souvislosti.* Grada, 2019
- **Peter J. Chung, Dilip R. Patel, Iman Nizami.** *Porucha písemného projevu a dysgrafie: definice, diagnostika a léčba.* <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7082241/>

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://www.twinkl.cz/teaching-wiki/dysgraphia>
- <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/23294-dysgraphia>
- <https://dyslexiaida.org/understanding-dysgraphia/>
- <https://dsf.net.au/learning-difficulties/dysgraphia/what-is-dysgraphia>